

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3317/2023. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.696/2019/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Bfv.III.696/2019/9. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.283/2018/27. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 14.B.1615/2017/98. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítvány és a támadott bírósági határozatok alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] A Fővárosi Törvényszék 14.B.1615/2017/98. számú elsőfokú ítéletével megállapította az indítványozó büntetőjogi felelősségét emberölés bűntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1), (2) bekezdés a), c), e), f), g) pontjai], robbanóanyaggal, robbanószerrel visszaélés bűntettében [Btk. 324. § (1) bekezdés a) pont] és terrorcselekmény bűntettének a kísérletében [Btk. 314. § (1) bekezdés a) pont]. A Törvényszék az indítványozót ezen cselekmények miatt életfogytig tartó szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 25 évben állapította meg.
- [4] Az ügyészség és a védelem fellebbezéseit a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 16.Bf.283/2018/27. számú ítéletében bírálta el. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az alábbiak szerint megváltoztatta: a terrorcselekmény bűntettének kísérletét [Btk. 314. § (1) bekezdés a) pont] terrorcselekmény bűntettének [Btk. 315. § (1) bekezdése] minősítette és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évre súlyosította. Ezen felül a másodfokú bíróság a tárgyalások nyilvános megjelölését részben nyilvános megjelölésre cserélte, valamint pontosította a bűnjeleket, és mérsékelte az indítványozó által viselendő bűnügyi költséget. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [5] A Kúria 2020. március 18. napján meghozott Bfv.III.696/2019/9. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék 14.B.1615/2017/98. számú elsőfokú és a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.283/2018/27. számú másodfokú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [6] Az indítványozó a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből a fegyverek egyenlőségéhez való jog, az indokolt bírói döntéshez való jog és a pártatlanság követelménye kapcsán tartotta megállapíthatónak. Ezen felül az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében rögzített ártatlanság vélelme és az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog megsértését állította.
- [7] Az alaptörvény-ellenesség indokolása körében az indítványozó az alábbiakat adta elő. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmának a kifejtését követően az indítványozó az alapjog részjogosítványai köréből a fegyverek egyenlőségével összefüggő követelmény megsértése mellett érvelt. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) és az Alkotmánybíróságnak az esetjogát bemutatva és azok elveit a konkrét ügyre alkalmazva elsődlegesen azt kifogásolta, hogy a bíróságok a védelem bizonyítási indítványait az eljárásban rendre elutasították. Emellett részletesen felvázolta, miért tekinthető a bíróság által megállapított tényállás súlyosan hiányosnak és miért véli úgy, hogy abban nem egyenlő súllyal szerepelnek a javára és a terhére szóló bizonyítékok. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróságok több bizonyítéknak is csak azon részleteit emelték a tényállásba, amelyek a terhére szóltak. Mindezek

következtében az indítványozó úgy vélte, a javára szóló érvek a bírósági eljárásban „becsatornázatlanul” (indítvány 33. oldal) maradtak.

- [8] A pártatlanság követelményének és ahhoz kapcsolódóan az *in dubio pro reo* büntetőjogi elvnek az ismertetését követően, az adott részjogosítvány sérelmét érintően az indítványozó az alábbiakat adta elő. Utalt rá, hogy a büntetőeljárás során az országos rendőr-főkapitány úgy nyilatkozott, az általa elkövetett bűncselekmény a teljes rendőrség ellen irányult. Ennek alapján az indítványozó szerint kétség támasztható a rendőrség eljárásának pártatlanságát érintően. Emellett az indítványozó szerint az elsőfokú bírósági tanács elnöke is tett olyan nyilatkozatokat még az elsőfokú ítélet meghozatala előtt, például az egyik sértett, valamint az egyik tanú kihallgatása alkalmával, amelyekkel az indítványozót az elkövetővel azonosította. Ezek a kijelentések az indítványozó szerint arra engednek következtetni, hogy a bíróság már az ítélelhozatal előtt meg volt győződve a bűnösségről, és ez a meggyőződés a bizonyítási eljárást is befolyásolta. Így az eljáró bíróságok eljárásának a pártatlansága is megkérdőjelezhető. A pártatlansággal összefüggésben hívta fel az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság véelmét is.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog alkotmányos tartalmának ismertetését követően az indítványozó az alapjog megsértését indokolta. Azt érintően előadta, hogy közvetve sérült ezen joga, amikor a bíróságok a javára szóló bizonyítási indítványokat sorra elutasították. Az alapjog közvetlen megsértését pedig abban látta, hogy a bíróság saját végzésének ellentmondva nem adta ki a védők részére a tárgyalásokról és az egyéb eljárási cselekményekről készített hangfelvételeket, emiatt a védelemnek nem állt rendelkezésére elegendő idő a tárgyaláson történetekre adható válaszok megtételére.
- [10] A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való jog megsértését is állította. A részjogosítvány tartalmi elemzését követően a konkrét ügyre vonatkozóan a jogsértést azért tartotta megállapíthatónak, mert a fegyverek egyenlőségére, a pártatlan bírósági eljárásra, az ártatlanság véelmére és a védelemhez való jogra vonatkozó védői előadásokat a bíróságok álláspontja szerint indokolás nélkül utasították el. Emellett megítélése szerint feltáratlanul maradt a terrorcselekmény eszközcselekménye, és az ítéletekből számára nem derül ki, hogy a bíróságok a büntetőjogi felelősségét azzal összefüggésben milyen alapon tartották megállapíthatónak.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [12] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [13] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló eljárásban a Kúria Bfv.III.696/2019/9. számú végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek minősült.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria Bfv.III.696/2019/9. számú végzését 2020. március 31-én vette kézhez. Így az alkotmányjogi panaszt 2020. május 29-én határidőben terjesztette elő.
- [15] Részben tesz eleget ugyanakkor az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Az indítványozó ugyanis beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (2) és (3) bekezdés]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírói határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésükre.
- [16] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.

- [17] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány csak részben teljesítette. Az indítvány vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem adott elő értékelhető indokolást az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése szerinti ártatlanság vélelméből fakadó követelmények megsértését érintően. Ezért annak kapcsán nem volt helye az indítvány érdemi vizsgálatának.
- [18] 4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [19] 4.1. Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből fakadó kritériumoknak, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az indítványozó továbbá az alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok az indítványozó ellen folyt büntetőeljárásban születtek, nyilvánvalóan érintett is.
- [20] 4.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [21] 4.2.1. Az indítványozó elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás-hoz való jog részjogosítványai köréből a fegyverek egyenlőségével összefüggésben adta elő a sérelmeit.
- [22] Ebben a körben az indítványozó azon kifogása kapcsán, hogy a védelem bizonyítási indítványait az eljárásban rendre elutasították, az Alkotmánybíróság megállapította: a másodfokú bíróság ítélete szerint az elsőfokú bíróság részben valóban nem adta indokát az előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításának, a másodfokú bíróság ugyanakkor ezt pótolta (másodfokú ítélet 12., 17–24. oldal). Emellett a másodfokú ítélet tartalmazza azt is, hogy az elsőfokú bíróság a védelem nagyszámú bizonyítási indítványának adott helyt (másodfokú ítélet 11–12. oldal). Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a bizonyítási indítványok bíróságok általi kezelését érintően kifejtett indítványozói sérelmek nem vetettek fel az Abtv. 29. § szerint értékelhető alkotmányos aggályt.
- [23] Az indítványozó azon további kifogásai, amelyeket a tényállás súlyos hiányosságát, valamint a javára és a terhére szóló bizonyítékok mérlegelését érintően adott elő, olyan, a bizonyítás körébe eső kérdések, amelyek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az indítvány ezen elemét érintően emlékeztet rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt bírósági ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének az ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben következetesen hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó bíróságok számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A bíróság konkrét ügyben folytatott értékelő tevékenysége ezért nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3239/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [16]; 3141/2016. (VI. 29.) AB végzés, Indokolás [31]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [63]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [24] 4.2.2. A pártatlanság követelményének a megsértése körében az országos rendőr-főkapitánynak és az elsőfokú bírósági tanács elnökének a kijelentéseit és magatartását kifogásoló indítványozói állításokat az Alkotmánybíróság önmagukban szintén nem tekintette olyannak, amelyek felvetnék az Abtv. 29. § szerinti feltételek teljesülését. Az Alkotmánybíróság e körben jelentőséget tulajdonított az alábbiaknak. A bírósági eljárás alkalmas volt arra, hogy orvosolja, pótolja a rendőrségi eljárás objektivitásának az esetleges hiányát, hiányosságait. Ezen felül az elsőfokú bíróság elnökének a kijelentéseit az eljárásban maga az indítványozó sem tekintette a pártatlanság hiánya miatti kizárási indítványt megalapozónak (védői fellebbezés: 26-28. oldal). A másodfokú bíróság a védelem ezen kifogásai alapján megállapította, hogy a vitatott felismerésre bemutatás nem a törvény előírásainak megfelelően történt, ezért bizonyítékként nem vehető figyelembe. Minderre tekintettel a pártatlanság érvényesülése körében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kétyele nem merült fel.
- [25] 4.2.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog megsértését érintően az indítványozó szintén a bizonyítási indítványai elutasítására hivatkozott. Ezen érvei kapcsán az Alkotmánybíróság visszaul a fegyverek egyenlőségéhez való jog sérelmét érintően kifejtettek. A másodfokú bíróság ítéletében foglalt – és a fenti 4.2.1. pontban (Indokolás [21] és köv.) utalt – megállapítások alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a védelemhez való jogot érintően sem teljesült az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyike sem, így alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kétyele sem merült fel. Ezért az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot ezen indítványozói kifogások alapján sem folytatott.
- [26] Az alapjog közvetlen megsértését az indítványozó továbbá abban látta, hogy a bíróság nem adta ki a védők részére a tárgyalásokról és az egyéb eljárási cselekményekről készített hangfelvételeket, továbbá, hogy a védelemnek nem állt rendelkezésére elegendő idő a tárgyaláson történetekre adható válaszok megtételére. Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó ezen kifogásait a másodfokú bíróság is vizsgálta. Ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság súlyt helyezett a megalapozott védői munka feltételeinek a megteremtésére, figyelemmel arra is, hogy az eljárásban a védő személye több alkalommal változott. Kiemelte továbbá a másodfokú ítélet, hogy a perbeszéd megtartása előtt a védő kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az ügyben teljes mértékben felkészült (másodfokú ítélet: 9–10. oldal). Ezen felül tényként állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság védői indítványra elrendelte a tárgyalás anyagának hangfelvételen történő rögzítését, ennek ellenére ilyen felvétel nem készült. Ugyanakkor a védelem rendelkezésére bocsátott jegyzőkönyveket a bíróság kellően részletesnek minősítette, amelyek közelítenek a szó szerinti rögzítéshez. Azok által tehát a védelem a szükséges információk birtokába juthatott (másodfokú ítélet: 10–11. oldal). Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó előadását az Abtv. 29. §-a alapján nem értékelte olyannak, amely felvetett volna alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kétyelét támasztotta volna, így érdemi vizsgálatot ilyen összefüggésben sem folytatott.
- [27] 4.2.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való jog megsértését is állította.
- [28] Azt részben azért tartotta megállapíthatónak, mert a fegyverek egyenlőségére, a pártatlan bírósági eljárásra, az ártatlanság védelmére és a védelemhez való jogra vonatkozó védői előadásokat a bíróságok álláspontja szerint indokolás nélkül utasították el. Önálló indokolást tehát ebben a vonatkozásban az indítványozó nem adott elő, ezért ezen kifogásai alapján érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [29] Emellett az indítványozó sérelmezte, hogy feltáratlanul maradt a terrorcselekmény eszközcselekménye, és az ítéletekből számára nem derül ki, hogy a bíróságok a büntetőjogi felelősségét azzal összefüggésben milyen alapon tartották megállapíthatónak. Az indokolt bírói döntéshez való jog tekintetében az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az eljáró bíróságok az ügy lényegi részeit illetően kellően megindokolták álláspontjukat. A jogerős döntés megfelelő mélységű

levezetéssel támasztotta alá, hogy a másodfokú bíróság a védelem érvelését a II. tényállási pont tekintetében miért nem fogadta el (másodfokú ítélet 28–29. oldal). A Kúria továbbá a felülvizsgálati eljárásban a II. tényállási pont kapcsán is részletesen vizsgálta, hogy a jogerős döntés sérti-e a büntető anyagi jog szabályait, és annak eredményeként úgy foglalt állást, hogy ilyen sérelem nem áll fenn.

- [30] Így az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az indokolt bírói döntéshez való jog megsértése kapcsán sem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná.
- [31] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek okán az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjaira figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1259/2020.

